

ICOMOS-ის ტექნიკური შეფასება

ძეგლი	გელათის მონასტერი
სახელმწიფო	საქართველო
ძეგლის ID	710bis
ნუსხაში შეყვანის თარიღი	1994
კრიტერიუმი	(iv)
პროექტი	“ღვთისმშობლის შობის სახელობის ტაძრის გუმბათის დროებითი გადახურვის საყრდენი ლითონის კონსტრუქციის მოწყობის” ქვე-პროექტის განხორციელება

საფუძველი:

2025 წლის 6 იანვარს, მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრმა ICOMOS-ს გადაუგზავნა სახელმწიფო მხარის მიერ წარდგენილი დოკუმენტაცია, რომელიც ეხებოდა “ღვთისმშობლის შობის სახელობის ტაძრის გუმბათის დროებითი გადახურვის საყრდენი ლითონის კონსტრუქციის მოწყობის” ქვე-პროექტის განხორციელებას, რაც წარმოადგენს გელათის მონასტრის ღვთისმშობლის შობის სახელობის ტაძრის ერთიანი გადახურვის დიდი პროექტის ნაწილს.

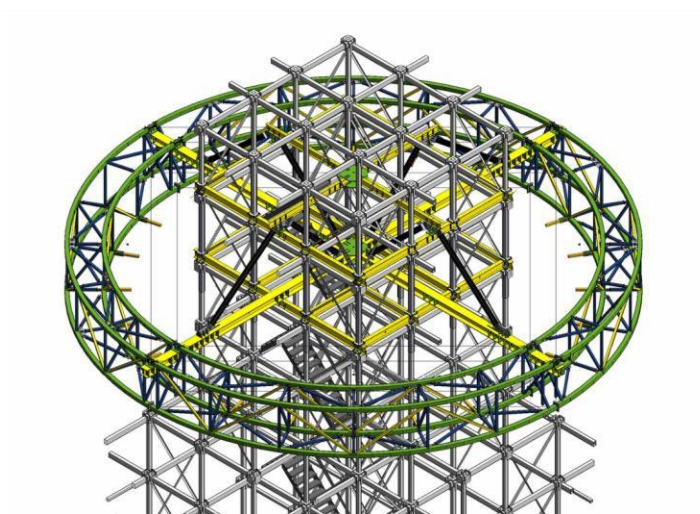
ანალიზი:

წინამდებარე საპროექტო დოკუმენტაცია წარმოადგენს გელათის ღვთისმშობლის შობის სახელობის ტაძრის ერთიანი/დროებითი გადახურვის მოწყობის კომპლექსური პროექტის მნიშვნელოვან ეტაპს, რომელიც გულისხმობს ტაძრის გუმბათის ერთიანი/დროებითი გადახურვის კონსტრუქციისთვის, გუმბათის გარეთ, ლითონის წრიული სივრცული საყრდენი პლატფორმის მომზადება-მონტაჟს, რაც წარმოადგენს დროებითი გადახურვის კონსტრუქციის საყრდენს. საყრდენი პლატფორმის წამწის კონსტრუქცია იკვრება შიდა ძალოვანი ხარაჩოდან, გუმბათქვეშა სარკმლებიდან (ისე რომ არ დაეყრდნოს ან არ შეეხოს ტაძრის გუმბათის სტრუქტურას) ჯვარედინად გამოსული ძალოვანი კოჭების მეშვეობით. გუმბათის ქვეშა ძალოვანი ხარაჩოზე დამატებით დაიდგმება სპეციალური სტრუქტურის 2 სართული, დამატებით სტრუქტურული სტაბილიზაციის უზრუნველსაყოფად და კედლის მხატვრობის კონსერვაციის სამუშაოებისთვის მისადგომად.

ტაძრის ინტერიერიდან გარეთ ძალოვანი კოჭების სარკმლებში გატარებისას, საჭირო ხდება დასავლეთის მხარეს, გუმბათის ყელის ცენტრალურ ნაწილში აგურით ამოშენებულ ერთ სარკმელში ღიობის ამოკვეთა.

გელათის ღვთისმშობლის შობის ტაძრის გუმბათის ყელში მოწყობილი 16 სარკმლიდან, XVI-XVII საუკუნეში აგურით ამოქოლეს დასავლეთ მხარეს არსებული 5 სარკმელი და ასევე მოხატეს არაფიგურატიული მოტივით. მოცემული ნიშის მონაკვეთზე, რომლის გახსნა ძალოვანი კოჭის გასატარებლად არის აუცილებელი, აღინიშნება დეკორატიული მორთულობის - მარმარილოს იმიტაციის და ნაღესობის დაზიანებული ფრაგმენტები.

კედლის მხატვრობის კონსერვატორთა მიერ, შემუშავდა ამოშენებული სარკმლის გასახსნელი მონაკვეთის არეალში შემორჩენილი კედლის მხატვრობისა და ნაღესობის ფრაგმენტების დროებით მოხსნის მეთოდოლოგია. ქვეპროექტის განხორციელება უნდა მოხდეს კედლის მხატვრობის კონსერვატორთა ზედამხედველობით რათა უზრუნველყოფილი იყოს მხატვრობის დაცულობა.

დასკვნები:

- 1) ICOMOS ეთანხმება, რომ არ არსებობს სხვა გზა - ქვეპროექტის განსახორციელებლად, გარდა ამ წარმოდგენილი ვერსიისა. ეს განსაკუთრებით ეხება გუმბათის გარეთ მეტალის წრიული სივრცითი დამხმარე პლატფორმის მონტაჟს, ისე, რომ მზიდმა კოჭებმა არ გაიაროს გუმბათის დასავლეთის ფანჯარაში. შესაბამისად, ფანჯრის მონაკვეთის გახსნა, რომელიც შეიცავს დეკორატიულ მხატვრობასა და ნაღესობის ფრაგმენტებს, არის გარდაუვალი ზომა.
- 2) მიუხედავად იმისა, რომ მოცემული ფართობი შედარებით მცირეა (40 x 86,4 სმ) და მდებარეობს მთავარი მოხატული ზონის პერიფერიაზე, რეკომენდირებულია უზრუნველყოთ დეკორატიული მხატვრობის და დაკავშირებული ნაღესობის უსაფრთხო ამოღება და შენახვა, ისევე როგორც მოახსინოთ გარშემო არსებული მოხატული არეალების სტაბილიზაცია. კედლის მხატვრობის კონსერვატორების მიერ შემუშავებული და შემოთავაზებული მეთოდოლოგია მიიჩნევა მართებულიად [ადეკვატურად] სამუშაოს წარმატებული შედეგის მისაღწევად.
- 3) ზემოთ აღნიშნულის გარდა, ICOMOS აღნიშნავს ღვთისმშობლის შობის ტაძრის

გუმბათისთვის დროებითი გადახურვის - დეტალური სამშენებლო პროექტის ხარისხს, ისევე როგორც, გელათის რეაბილიტაციის დროებითი კომიტეტის სიფრთხილეს, რომლითაც ის უდგება ნებისმიერ ჩარევას, რამაც შესაძლოა მინიმალური გავლენა მოახდინოს ძეგლის მხატვრობისა და მოზაიკის არსებულ მდგომარეობაზე.

ამ პირობების დაცვით, პროექტი მიიჩნევა მისაღებად.

ICOMOS მზაობას გამოთქვამს, საჭიროების შემთხვევაში, გაუწიოს დახმარება სახელმწიფო მხარეს.

ICOMOS, Charenton-le-Pont COMOS,
2025 წლის იანვარი